

MEMO

Onderwerp: Stand van zaken Veranderopgave Inburgering
Aan: gemeenteraad Stichtse Vecht
Datum: 11 oktober 2021
Portefeuillehouder: Maarten van Dijk
Ambtenaar: Fatima Youssef en Alies Bakker

Inleiding

Op 1 januari 2022 treedt de nieuwe wet inburgering in werking. Dit is de definitieve datum; twee maal eerder is de invoeringsdatum reeds opgeschoven.

Momenteel is de Wet inburgering 2013 nog van kracht. Nieuwkomers zijn zelf verantwoordelijk voor hun inburgering. De integratie en participatie van nieuwkomers vindt echter onvoldoende plaats. Daarom komt er een nieuwe Wet inburgering, waarbij de gemeente opnieuw de regie op de uitvoering krijgt. De nieuwe wet beoogt dat inburgeraars snel de taal leren en meedoen in de samenleving, het liefst via betaald werk. Na het afronden van hun inburgeringstraject zijn de statushouders/inwoners zelfredzaam, in die mate die voor hen maximaal haalbaar is.

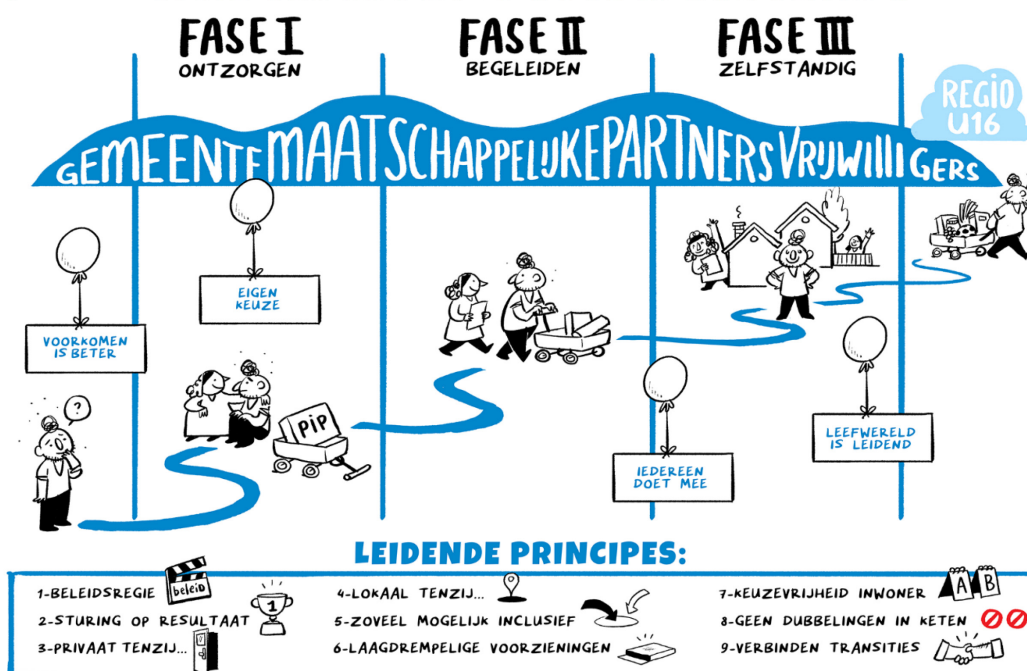
Startnotitie

Ter voorbereiding op de invoering van deze nieuwe wet is een Startnotitie Veranderopgave nieuwe wet inburgering door het college vastgesteld op 7 juli 2020.

In de startnotitie is onder meer de visie op inburgering voor 2020 en verder beschreven. Basis hiervoor zijn de vier strategische uitgangspunten uit het Integraal Beleidskader Sociaal Domein en de kernwaarden die zijn vastgelegd in het Dienstverleningsmodel Sociaal Domein. Tezamen met de pijlers die de gemeente belangrijk vindt bij inburgering (zie pagina 7 van de startnotitie), heeft dit geleid tot de volgende visuele weergave van de visie op de veranderopgave inburgering. Hierin is een drietal fasen beschreven en weergegeven die we onderscheiden in het inburgeringsproces, van ontzorgen naar zelfredzaamheid:

- Fase 1: ontzorgen en regelen
- Fase 2: begeleiden en meenemen
- Fase 3: zelfstandigheid en langzaam loslaten

VISIE VERANDEROPGAVE INBURGERING

In de notitie is een aantal richtinggevendende principes voor de invoering van de wet inburgering beschreven:

- Om ervoor te zorgen dat nieuwkomers snel een plek in Stichtse Vecht krijgen, wil de gemeente duale trajecten aanbieden waarin taal, inburgering en werk worden gecombineerd. Dit is in lijn met de nieuwe wet.
- Gedurende het inburgeringstraject is de gemeente verantwoordelijk voor de beleidsregie en ligt de uitvoeringsregie zoveel mogelijk bij de partners in de keten. Vanuit het uitgangspunt 'Partnerschap, vertrouwen en verantwoordelijk' zet de gemeente in op duurzame relaties met partners en samen ontwikkelen. De beste oplossing van het inburgeringsvraagstuk is leidend, niet de procedures en de regels.
- We streven naar een meer integrale benadering van de begeleiding van onze inburgeraars; minder versnippering op lokaal niveau en betere afstemming.
- We sluiten als gemeente aan op de U16 inzake de doorgaande lijn. Even zo voor de inkooptrajecten van opleiding en taal en regionale kennisdeling. Overige taken en verantwoordelijkheden regelen we lokaal.

NB: in de startnotitie is nog sprake van de invoeringsdatum 1 juli 2021 van de nieuwe Wet Inburgering; deze is ondertussen gewijzigd naar 1 januari 2022.

Herprioritering

In de aanloop naar de invoering van de nieuwe Wet Inburgering per 1 januari 2022 waren we van plan om een aantal pilots uit te voeren om te oefenen met de nieuwe wet, alsof deze al eerder zou worden ingevoerd. Bij de herprioritering is besloten dat we ons nu beperken tot het wijzigen van een aantal processen (zie hiervoor de Prioriteitenlijst College die in de gemeenteraad van mei 2021 is vastgesteld). Denk aan het persoonlijk Plan Integratie en Participatie en de Brede Intake. Ook moet nog een aantal nieuwe onderdelen van de wet Inburgering (in)geregeld worden.

Besluitvorming en uitvoering regionale inkoop taal en KMN

De inkoop van taalonderwijs (leerroutes inburgering) en KMN (Kennis Nederlandse Maatschappij) gebeurt in U16-verband. Het Inkoopconvenant en een eerste addendum taalonderwijs en KMN zijn in maart 2021 vastgesteld. Een tweede addendum wordt naar verwachting in oktober door het college vastgesteld. De inhoud van de addenda zijn aanpassingen in 'de letter' en niet in de strekking van het inkoopdocument.

Op 2 september jl. zijn de aanbestedingsstukken gepubliceerd. De sluitingsdatum van de aanbesteding is 12 oktober. En de aanvangsdatum van de opdracht is 1 januari 2022.

Een leerroute in het nieuwe inburgeringsstelsel is een traject – met een start en een eind – waarin inburgeraars de Nederlandse taal leren en Kennis van de Nederlandse Maatschappij (KNM) opdoen; zo voldoen zij aan een deel van de inburgeringsplicht. De leerroute wordt afgesloten met een aantal examens of, in het geval van de Z-route, een eindgesprek.

Statushouders doorlopen een van de drie leerroutes die worden aangeboden: de B1-route, de Onderwijsroute of de Zelfredzaamheidsroute (Z-route). Welke route passend is wordt bepaald aan de hand van een leerbaarheidstoets.

Beleidsarme invoering

In beginsel is het uitgangspunt een beleidsarme invoering van de nieuwe wet. We focussen op een kwalitatief goede implementatie van de uitvoering en bedrijfsvoering. De wet en de opdracht vanuit de wet geven hiervoor voldoende handvatten.

Artikel toevoegen aan afstemmingsverordening

De wet kent geen verordeningplicht. We stellen dan ook geen verordening op.

Wel is het wenselijk een technisch noodzakelijke aanpassing te doen in de maatregelverordening/afstemmingsverordening. Dit vanwege de samenhang van de nieuwe wet Inburgering met de Participatiewet. Vanuit beide wetten heeft de gemeente namelijk de beschikking over handhavinginstrumentarium voor uitkeringsgerechtigde inburgeringsplichtigen. In de maatregelverordening/afstemmingsverordening neemt de gemeente op in welke gevallen zij het instrumentarium uit de Wet inburgering 2021 inzet en in welke gevallen die uit Participatiewet. In Q1 2022 wordt deze wijziging in de afstemmingsverordening aangeboden aan de gemeenteraad.

Beleidsregels

De komende periode maken we de afweging of we al dan niet beleidsregels opstellen voor de uitvoering van de nieuwe wet Inburgering. Er zijn model beleidsregels beschikbaar. De meerwaarde van beleidsregels moet zijn dat het de consulenten duidelijke handvatten voor de uitvoering geeft, daar waar de wet die niet voldoende biedt.

Voorbereidingen op implementatie

Via een projectmatige aanpak bereiden we ons voor op de implementatie van de nieuwe wet. Hiertoe is een plan van aanpak opgesteld, evenals een activiteitenoverzicht inclusief prioriteitstelling en planning. De doelstelling van deze projectmatige aanpak is het implementeren van de nieuwe wet inburgering vanaf 1 januari 2022 zodat alle statushouders zoveel mogelijk mee doen.

De volgende subdoelen zijn geformuleerd:

- We brengen de noodzakelijke voorbereidingen en acties in kaart en op het gebied van beleid, uitvoering, bedrijfsvoering en communicatie. En we voeren deze acties volgtijdelijk uit.
- Als gemeente voeren we regie over de invoering van deze nieuwe wet.
- We werken hierin samen met onze relevante partners, die op dit moment reeds betrokken zijn bij de inburgering van statushouders in onze gemeente.
- We realiseren een goede en integrale samenwerking, zowel intern binnen de gemeente als extern met onze partners.

Vooruitblik

De werkconsulenten van team Toegang gaan per 1 oktober 2021 werken volgens de uitgangspunten van de nieuwe wet, voor statushouders die nieuw instromen. Dit betekent onder meer dat zij werken met de Brede Intake en een persoonlijk Plan Integratie en Participatie (PIP) opstellen. Ook het werken met de casusregisseur betrekken we hierbij.

Op deze manier kan de nieuwe werkwijze worden getoetst en worden eventuele knelpunten opgespoord en aangepakt.

Financieel ontzorgen van statushouders wordt voorbereid en bieden we vanaf 1 januari 2022. Tevens gaan we klant ondersteuning aanbieden bij het financieel zelfredzaam worden. Dat wordt op dit moment voorbereid.

De voorbereidingen voor het afsluiten van overeenkomsten voor het bieden van maatschappelijke en juridische begeleiding zijn in volle gang. We zoeken hierbij zoveel als mogelijk aansluiting bij partijen in het voorliggend veld en Kansis.

Informeren gemeenteraad

In december 2021 wordt de gemeenteraad wederom geïnformeerd over de voortgang van de Veranderingopgave Inburgering.